

**Briuselis, 2024 m. lapkričio 18 d.
(OR. en)**

15816/24

**CONUN 231
ONU 133
DEVGEN 185
ACP 124
COAFR 409
COASI 187
COEST 663
CLIMA 414
COLAC 159**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2024 m. lapkričio 18 d.
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvados dėl žemyninių besivystančių šalių (ŽBŠ) – (Tarybos išvados, 2024 m. lapkričio 18 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl žemyninių besivystančių šalių (ŽBŠ), kurias Taryba priėmė 2024 m. lapkričio 18 d. įvykusiame 4058-ame posėdyje.

Projektas

Tarybos išvados dėl žemyninių besivystančių šalių (ŽBS)

1. Europos Sąjunga (ES) ir jos valstybės narės palankiai vertina sprendimą surengti trečiąją JT konferenciją dėl žemyninių besivystančių šalių (ŽBS)¹, kuri įvyks 2024 m. gruodžio 10–13 d. Gaborone (Botsvana). Teminėje srityje „Pažangos skatinimas pasitelkiant partnerystes“ pabrėžiama kolektyvinių veiksmų svarba darniam vystymuisi. Ši konferencija (ŽBS3K) suteikia kartą per dešimtmetį pasitaikančią galimybę suformuluoti naują plataus užmojo ŽBS skirtą sistemą, reaguoti į esamus iššūkius, didinti atsparumą būsimiems sukrėtimams ir paspartinti DVT įgyvendinimą.
2. ES aktyviai stiprina savo partnerystę su ŽBS tiek dvišaliu lygmeniu, tiek pasitelkdama regioninį angažavimąsi, tiek pasauliniu lygmeniu. ES yra visapusiškai įsipareigojusi toliau plėsti bendradarbiavimą su ŽBS grupe ir jos biuru, kuriam šiuo metu pirmininkauja Botsvana.
3. 32 ŽBS sudaro apie 570 mln. gyventojų įvairiose Afrikos, Azijos, Europos ir Pietų Amerikos dalyse. Kiekviena iš jų susiduria su unikaliomis galimybėmis ir iššūkiais. Tiesioginės prieigos prie atviros jūros nebuvimas, ypač kai tai sutampa su geografiniu atokumu, kelia tam tikrų problemų pasaulinei integracijai ir prekybai. Tai, be kita ko, apima transporto ir ryšių kliūtis, didelius atstumus nuo pagrindinių rinkų ir apsunkinančias tranzito procedūras. Priklausomybė nuo tranzito per kaimynines šalis kelia papildomų reikalavimų infrastruktūrai ir lemia didesnes prekių kainas. Dėl visa to gali kilti dar daugiau sunkumų gauti tarptautinį finansavimą ir investicijų.
4. 2023 m. rugsėjo mėn. JT valstybės narės susirinko dar kartą patvirtinti savo „įsipareigojimą veiksmingai įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslus (DVT) ir laikytis visų joje įtvirtintų principų.“

¹ Afganistanas, Armėnija, Azerbaidžanas, Bolivijos Daugiatautė Valstybė, Botsvana, Burkina Fاسas, Burundis, Butanas, Centrinės Afrikos Respublika, Čadas, Esvatinis, Etiopija, Kazachstanas, Kirgizijos Respublika, Laoso Liaudies Demokratinė Respublika, Lesotas, Malavis, Malis, Moldovos Respublika, Mongolija, Nepalas, Nigeris, Šiaurės Makedonija, Paragvajus, Ruanda, Pietų Sudanas, Tadžikistanas, Turkmenistanas, Uganda, Uzbekistanas, Zambija, Zimbabvė.

5. ES palankiai vertina atnaujintą visuotinį įsipareigojimą atgaivinti daugiašalę sistemą ir sparčiau siekti DVT, nes tai yra 2024 m. rugsėjo mėn. priimto Ateities pakto pagrindas. Pritariame tam, kad būtų pripažinta ypatinga žemyninių besivystančių šalių padėtis ir kad joms reikia pagalbos siekiant įgyvendinti Darbotvarę iki 2030 m.
6. ES yra įsipareigojusi remti šiuo tikslu vykdomą darbą ir pripažįsta, kad reikia į veiksmus orientuotų įsipareigojimų, kad ŽBŠ būtų įgalintos sparčiau siekti DVT, įveikti esamus iššūkius ir didinti atsparumą būsimiems sukrėtimams. ES pabrėžia, kad svarbu suformuluoti ir įgyvendinti konkrečius prioritetus, kuriais būtų atsižvelgiama į skirtingus ŽBŠ poreikius, laikantis mūsų įsipareigojimo nė vieno nepalikti nuošalyje įgyvendinant DVT.
7. 2014 m. Vienos veiksmų programa sukurta aiškus pagrindas joje nustatytais šešiomis prioritetinėmis sritimis: infrastruktūros plėtojimu, prekybos ir prekybos lengvinimu, regionine integracija ir bendradarbiavimu, struktūriniais ekonomikos pokyčiais ir įgyvendinimo priemonėmis. Reikia dėti daugiau pastangų siekiant įgyvendinti Vienos veiksmų programos užmojus, be kita ko, reaguojant į kliūtis, susijusias su COVID-19 pandemija, geopolitine įtampa, konfliktais, klimato kaita, apsirūpinimo maistu ir mitybos užtikrinimo nesaugumu ir nepalankiomis pasaulio ekonominėmis sąlygomis. ES tikisi bendradarbiauti su ŽBŠ įgyvendinant prioritetus, kurie turės būti nustatyti Gaborone.
8. ES palankiai vertina 2020 m. gruodžio 21 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą rezoliuciją dėl kas ketverius metus atliekamos Jungtinių Tautų sistemos veiksmų vystymosi srityje visapusiškos politikos peržiūros, kurioje, be kita ko, nurodyta, kad reikia JT vystymosi sistema stiprinti paramą ŽBŠ. ES taip pat palankiai vertina siūlomą pasaulinį daugiamatį skurdo indeksą.

9. ES propaguoja tvirtesnę regioninę bendradarbiavimą ir integraciją kaip priemonę remti ŽBŠ įveikiant geografinius suvaržymus ir gerinant jų galimybes patekti į tarptautines rinkas, be kita ko, kiek tai susiję su infrastruktūra, skaitmenine transformacija ir inovacijų ekosistemų stiprinimu. ES ir jos valstybės narės ypač remia Afrikos žemyninę laisvosios prekybos erdvę, kuri turi didelį transformuojamąjį potencialą regiono šalims, ypač ŽBŠ, įgyvendindamos tam skirtą Europos komandos iniciatyvą. ES pripažįsta, kad reikia ne tik plėtoti infrastruktūrą, pavyzdžiui, Azijos greitkelių tinklą ir Transasazijos geležinkelių tinklą, bet ir investuoti į švarias, atsinaujinančiąsias ir skaitmenines technologijas, kad būtų sustiprinta ŽBŠ ekonominė integracija ir atsparumas. Labai svarbu suderinti prekybos taisykles, nes tai padės ŽBŠ supaprastinti taisykles ir administracines procedūras, kad būtų užtikrinta prekyba būtiniausiomis prekėmis ir garantuotos greitesnės bei skaidresnės prekybos procedūros, taip apsaugant viešuosius interesus.
10. ES ir jos valstybės narės yra įsipareigojusios prieš ŽBŠ3K, jos metu ir jai praėjus atlikti konstruktyvų vaidmenį įgyvendinant veiksmų programos projekte nustatytus prioritetus. Šiuo tikslu ES yra pasirengusi bendradarbiauti su partneriais, pavyzdžiui, Tarptautine žemyninių besivystančių šalių ekspertų grupe ir UN-OHRLLS (Jungtinių Tautų vyriausiojo įgaliotinio mažiausiai išsivysčiusioms šalims, žemyninėms besivystančioms šalims ir mažoms besivystančioms salų šalims biuru).
11. ES akcentuoja atsinaujinančiųjų išteklių energijos, įskaitant saulės, vėjo ir vandenilio, transformuojamąjį potencialą. Šie energijos šaltiniai siūlo tvirtų sprendinių ŽBŠ poreikiams tenkinti ir suteikia daug galimybių plėtoti skaitmeninius ir verslumo įgūdžius siekiant paspartinti darbo vietų kūrimą žaliosiose vertės grandinėse, taip pat skaitmeninius įgūdžius siekiant stiprinti junglumą.

12. ES yra įsipareigojusi glaudžiai bendradarbiauti su partneriais, paspartinti žaliąją pertvarką ir gauti iš jos naudos, taip pat remti pasaulinių įsipareigojimų įgyvendinimą. ES ir jos valstybės narės toliau stiprins bendradarbiavimą su partneriais rengiant ir įgyvendinant plataus užmojo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus (NLNIV), kuriais veiksmingai užtikrinami bendros pažangos įvertinimo metu prisiimti įsipareigojimai, įskaitant teisingą, tvarkingą ir sąžiningą perėjimą nuo iškastinio kuro, taip pat rengiant nacionalinius prisitaikymo planus prisitaikomumui didinti, atsparumui stiprinti ir pažeidžiamumui mažinti.
13. ES yra įsipareigojusi mažinti ŽBS skaitmeninę atskirtį remdama skaitmeninio raštingumo programas, stiprindama skaitmeninę infrastruktūrą ir sudarydama palankesnes sąlygas naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis. Skaitmeninės technologijos suteikia puikių perspektyvų transformuoti švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos sistemas, taip pat stiprinti institucijas. ES pabrėžia, kad svarbu rinkti patikimus ir suskirstytus duomenis ir juos analizuoti, kad būtų galima geriau suprasti konkrečius ŽBS poreikius ir taip sudaryti sąlygas tikslingesnėms ir veiksmingesnėms politinėms intervencijos priemonėms.
14. ES ir jos valstybės narės remia dedamas pastangas reformuoti tarptautinę finansų architektūrą ir daugiašalius plėtros bankus, remdamosi Paryžiaus paktu dėl žmonių ir planetos (4P) ir Bridžtauno darbotvarke 2.0. ES ir jos valstybės narės palankiai vertina tvirtą įsipareigojimą, kuris šioje srityje buvo nustatytas Ateities paktu. ES konstruktyviai angažuos bendradarbiaudama su savo partneriais, kad būtų padaryta reikšminga pažanga šioje srityje 4-ojoje tarptautinėje vystymosi finansavimo konferencijoje, kuri turi būti surengta 2025 m. Ispanijoje.
15. Turi būti siekiama pasaulinio masto pastangomis sutelkti būtinus išteklius iš visų šaltinių, kad būtų galima visapusiškai ir paspartintai įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. bei Paryžiaus susitarimą, be kita ko, didinant likvidumą ir kuo geriau panaudojant menką lengvatinėmis sąlygomis teikiamą finansavimą. Esama bendro intereso geriau spręsti pasaulinius iššūkius bei nelygybės problemas ir apsaugoti visuotines viešąsias gėrybes, siekiant užtikrinti, kad nė viena šalis neturėtų rinktis tarp kovos su skurdu ar kovos už planetą. Šiuo atžvilgiu ES ir jos valstybės narės remia pažeidžiamiausioms valstybėms skirtų novatoriškų finansavimo priemonių, pavyzdžiui, skolos išlygų dėl atsparumo klimato kaitai, kūrimą.

16. ES jau seniai yra ŽBŠ partnerė. Remiantis naujausiais turimais duomenimis, 2022 m. ES skirtas ŽBŠ oficialios paramos vystymuisi finansavimas sudaro 10,6 mlrd. EUR. Per pastaruosius šešerius metus Europos investicijų bankas ŽBŠ finansavo daugiau kaip 3 mlrd. EUR vertės projektų. Šiais projektais siekiama pagerinti gyvenimus ir suteikti daugiau galimybių 24 iš 32 ŽBŠ, padedant joms siekti DVT. Pačios ES valstybės narės teikia pagalbą, kuri nėra įtraukta į šiuos skaičius.
17. Pagal strategiją „Global Gateway“ ES bendradarbiauja su ŽBŠ investuojant į skaitmeninimą, klimatą ir energetiką, transportą, sveikatą, švietimą ir mokslinius tyrimus. ES finansuoja atrinktus strateginius pavyzdinius projektus, kurie yra naudingi ŽBŠ, pavyzdžiui, Lobito koridoriaus projektą, pagal kurį nuo KDR ir Zambijos Vario Juostos provincijų turi būti nutiesta šimtai mylių geležinkelio bėgių į kaimyninėje Angoloje esančią liniją. Vidurinėje Azijoje dvi pavyzdinės Europos komandos iniciatyvos dėl skaitmeninio junglumo ir vandens, energijos bei klimato kaitos padės didinti junglumą ir regioninę integraciją. 2024 m. sausio mėn. ES ir Vidurinės Azijos transporto junglumo investuotojų forume ES susitarė su Vidurinės Azijos vadovais duoti impulsą greito maršruto Transkaspijos transporto koridoriaus plėtrai, užtikrinant greitą maršrutą tarp Europos ir Vidurinės Azijos. ES taip pat remia įvairias ŽBŠ visoje Sudano ir Sahelo juostoje, prisiimdama svarbų įsipareigojimą dėl Didžiosios žaliosios sienos iniciatyvos, be kita ko, Didžiosios žaliosios sienos spartesnio įgyvendinimo priemonės kontekste. Šis angažavimasis padeda plėtoti žaliųjų ir našiųjų kraštovaizdžių mozaiką, kad būtų padidintas apsirūpinimo maistu saugumas ir atsparumas, pelningumas ir kaimo pragyvenimo šaltinių tvarumas visame regione.
18. Be to, ES siekia užtikrinti, kad viešosios lėšos taip pat galėtų būti naudojamos privačiojo sektoriaus investicijoms katalizuoti siekiant sumažinti investicijų į infrastruktūrą deficitą visame pasaulyje. Privačiojo sektoriaus investavimo pajėgumų sutelkimas yra vienas iš strateginių prioritetų, kurį siekiama įgyvendinti gerinant verslo ir investicijų aplinką, šalinant technines kliūtis prekybai, užtikrinant vienodas sąlygas ir naudojant finansines priemones lėšoms pritraukti. Pagal šią veiksmų programą „Europos darnaus vystymosi fondas +“ (EDVF+) teikia garantijas privačiojo sektoriaus investuotojams per vystymosi finansavimo įstaigas.

19. 2023 m. lapkričio mėn. pasirašytas naujasis ES bei jos valstybių narių ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos narių partnerystės susitarimas yra laikinai taikomas nuo 2024 m. sausio 1 d. Jame nustatyti tam tikri pagrindiniai bendri principai: žmogaus teisės, demokratija, taika ir saugumas, žmogaus socialinė raida ir socialinis vystymasis, klimato kaita ir aplinka, migracija ir judumas. Ekonominės partnerystės susitarimai (EPS), kuriuos ES pasirašė su partneriais, padarė teigiamą poveikį atitinkamų šalių ekonomikai. ES tikisi pagal šią sistemą plėtoti visapusiškus santykius su ŽBS.
20. Žvelgiant į ateitį, ES yra įsipareigojusi stiprinti savo partnerystę su ŽBS bendradarbiaudama ir palaikydama dialogą, teikdama techninę pagalbą ir paramą gebėjimų stiprinimui. Remiantis 2024 m. aukščiausiojo lygio susitikimo dėl ateities ir 2023 m. aukščiausiojo lygio susitikimo DVT klausimais rezultatais ir laukiant ŽBS3K rezultatų, esama bendro intereso 4-ojoje vystymosi finansavimo konferencijoje be kitų prioritetų patenkinti konkrečius ŽBS poreikius.
21. ES laukia ŽBS3K konferencijos rezultatų ir kitos ŽBS veiksmų programos, kurią tikimasi priimti konferencijoje ir į kurią būtų įtraukti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, įskaitant pilietinę visuomenę, privatųjį sektorių, akademinę bendruomenę ir jaunimą. Esame pasirengę prisidėti prie veiksmų programos įgyvendinimo tokiose prioritetinėse srityse kaip klimato kaita, struktūrinė pertvarka, prekybos lengvinimas ir junglumas, taip pat lengvesnės galimybės gauti kovos su klimato kaita ir vystymosi finansavimą bei investicijas.
-